

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/247/2019
Identifikačné číslo spisu:	5113213379
Dátum vydania rozhodnutia:	14.10.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:5113213379.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu S. K., bývajúceho v Ž., G. XX/XXXX, zastúpeného spoločnosťou TOMANÍČEK & PARTNERS s. r. o., so sídlom v Žiline, Sládkovičova 6, IČO: 47 239 000, v mene a na účet ktorej koná JUDr. Tomáš Tomaníček, konateľ a advokát, proti žalovanému S. S., bývajúcemu v Ž., Š. XX, o zaplatenie náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 13C/234/2013, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 21. mája 2019 sp. zn. 5Co/299/2018, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 21. mája 2019 sp. zn. 5Co/299/2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. júna 2018 č. k. 13C/234/2013-215 žalobu zamietol (výrok I.) a žalovanému priznal proti žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.). Žalobca si žalobou podanou 23. apríla 2013 uplatňoval voči žalovanému nárok na zaplatenie 31 487,68 eur s príslušenstvom titulom náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia. V konaní nebolo sporné, že žalovaný bol rozsudkom súdu prvej inštancie zo 6. decembra 2011 č. k. 3T/130/2011-141, právoplatným 6. decembra 2011, uznaný za vinného zo zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona a odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 3 roky s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 3 roky s probačným dohľadom z dôvodu, že v čase a spôsobom uvedeným v rozsudku napadol žalobcu a spôsobil mu úmyselne ťažkú ujmu na zdraví. Nakoľko žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku, dokazovanie zameral predovšetkým na zistenie okamihu ustálenia zdravotného stavu žalobcu ako poškodeného. V súlade s výsledkami znaleckého dokazovania dospel k záveru, že dvojročná subjektívna premlčacia doba podľa § 106 Občianskeho zákonníka uplynula najneskôr k 31. marcu 2013, a teda žalobca si svoje právo uplatnil žalobou na súde po jej uplynutí. Zaoberal sa tiež otázkou, či v danej veci nedošlo k prerušeniu premlčacej doby podľa § 112 Občianskeho zákonníka, avšak dospel k záveru, že k jej pretrhnutiu nedošlo. Pokiaľ žalobca tvrdil, že jeho zdravotný stav bol ustálený až k 6. septembru 2011, zaťažovalo ho dôkazné bremeno na preukázanie tohto tvrdenia, ktoré však v spore neuniesol. Uviedol, že žalobca navrhol vykonať ďalšie dokazovanie za účelom zistenia okamihu ustálenia jeho zdravotného stavu,

pričom v tejto súvislosti mu uznesením uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Keďže žalobca zložil preddavok na trovy znaleckého dokazovania po uplynutí súdom stanovenej lehoty (nepožiadaval o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a ani o predĺženie lehoty na zloženie preddavku), súd prvej inštancie mu oznámil, že tento mu bude vrátený a navrhovaný dôkaz sa nevykoná. Výrok o trovách konania odôvodnil § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 21. mája 2019 sp. zn. 5Co/299/2018 odmietol odvolanie ako oneskorene podané, žalovanému priznal nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 % a vyslovil, že o výške náhrady trov tohto odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že právny zástupca žalobcu si prevzal rozsudok súdu prvej inštancie 19. júna 2018. Odvolanie bolo podané na pošte v piatok 6. júla 2018, pričom tento deň bol pracovným dňom. Posledný deň zákonom stanovenej 15-dňovej lehoty na podanie odvolania pripadol na stredu 4. júla 2018, čo bol tiež pracovný deň. Vzhľadom na uvedené skutočnosti bez preskúmania rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie žalobcu odmietol podľa § 386 písm. a) CSP z dôvodu, že bolo podané oneskorene. Výrok o trovách konania odôvodnil § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Dovolanie podal z dôvodu existencie zmätočností vád konania, pričom jeho prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. c) a f) CSP. Uviedol, že súd prvej inštancie uznesením z 11. decembra 2017 sp. zn. 7OdK/151/2017 vyhlásil konkurz na majetok žalobcu a ustanovil správcu Z.. A. G., N. N. S. XXX/XX, XXX XX Ž., F.: XX XXX XXX, L. N.: N.. Toto uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 239/2017 dňa 15. decembra 2017 pod č. K045252. Namietal, že momentom vyhlásenia konkurzu mala v konaní, v ktorom sa uplatňuje peňažná pohľadávka predstavujúca majetok podliehajúci konkurzu, vystupovať ustanovená správkyňa. Keďže súd prvej inštancie konal so žalobcom, resp. jeho právnym zástupcom, konanie trpí vadou zmätočnosti. V tejto súvislosti poukázal na § 167b, § 167h a § 52 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z. z.“). Mal za to, že v dôsledku zániku udeleného splnomocnenia na zastupovanie v konaní sú úkony súdu vykonávané voči právnemu zástupcovi právne neúčinné a nápravu možno dosiahnuť len cestou zrušenia meritórnych rozhodnutí. Vzhľadom na neúčinnosť doručení považoval odmietnutie vykonania dôkazu z dôvodu neuhradenia preddavku na trovy znaleckého dokazovania za odňatie možnosti konať pred súdom. Uviedol, že práve znalecké dokazovanie bolo spôsobilé preukázať, že k uplynutiu premĺčacej doby nedošlo, nakoľko ustálenosť jeho zdravotného stavu nastala až 6. septembra 2011.

4. Žalovaný navrhol dovolanie zamietnuť ako nedôvodné podľa § 448 CSP. Uviedol, že v čase prebiehajúceho sporu žalobca nemal právoplatne priznanú žiadnu pohľadávku voči žalovanému, ktorú by bolo možné zahrnúť medzi majetkové práva podliehajúce konkurzu. V konaní teda nemohol byť zastúpený opatrovníkom, resp. správkyňou konkurznej podstaty. Postupom odvolacieho súdu nebolo žalobcovi znemožnené účinne uplatňovať a uskutočňovať jeho práva a robiť dôkazné návrhy v takej miere, aby došlo k porušeniu spravodlivého konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je prípustné i dôvodné, a preto treba rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Žalobca vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 420 písm. c/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník.

9. Citované ustanovenie dopadá na procesnú situáciu, v ktorej musia byť kumulatívne splnené obidve podmienky z neho vyplývajúce, a to, že procesnou stranou bol ten, a) kto nemal spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a b) za koho nekonal (hoci mal) zákonný zástupca alebo procesný opatrovník. Každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony (§ 67 CSP). Toto ustanovenie upravuje oprávnenie určitého subjektu samostatne pred súdom konať ako strana sporu, t. j. realizovať v civilnom konaní jednotlivé procesné úkony.

10. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu dovolací súd uvádza, že tento dôvod sa vzťahuje na procesnú podmienku konania týkajúcu sa procesnej spôsobilosti strany v spore. Z obsahu spisu, ani z podaného dovolania nevyplýva, že by žalobca ako fyzická osoba nemal v spore procesnú spôsobilosť. Procesná spôsobilosť fyzickej osoby je totožná so spôsobilosťou vlastnými úkonmi nadobúdať práva a povinnosti v zmysle § 8 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1362 - 1363). Táto procesná podmienka konania nebola v spore žiadnym spôsobom spochybnená. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že nemal spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník.

11. Žalobca vyvodzoval prípustnosť dovolania aj z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Podľa § 167b ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. oprávnenie dlžníka nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu, ako aj konať vo veciach týkajúcich sa tohto majetku vyhlásením konkurzu prechádza na správcu; správca koná v mene a na účet dlžníka.

15. Podľa § 167b ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. ustanovenie § 52 platí rovnako.

16. Podľa § 52 zákona č. 7/2005 Z. z. vyhlásením konkurzu zanikajú úpadcove jednostranné právne

úkony, ak sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu, najmä jeho príkazy, poverenia, plnomocenstvá a prokúry. Ten, komu boli príkazy, poverenia, plnomocenstvá alebo prokúry udelené, je povinný po ich zániku urobiť ešte všetko, čo neznesie odklad tak, aby úpadca neutrpel ujmu na svojich právach. Takto urobené úkony majú rovnaké právne účinky, akoby príkaz, poverenie, plnomocenstvo alebo prokúra trvali aj po vyhlásení konkurzu. Náklady týchto úkonov sú pohľadávkou proti podstate.

17. V posudzovanej veci najvyšší súd z údajov uverejnených v Obchodnom vestníku pod č. 239/2017 (deň vydania 15. december 2017) zistil, že súd prvej inštancie uznesením z 11. decembra 2017 sp. zn. 7OdK/151/2017 o. i. vyhlásil konkurz na majetok dlžníka (žalobcu) a ustanovil správcu Z. A. G., N. N. S. XXX/XX, XXX XX Ž., F.: XX XXX XXX, L. N.: N.. Z obsahu spisu je zrejmé, že v priebehu prvoinštančného a odvolacieho konania nemal vec prejednávajúci súd prvej inštancie a odvolací súd vedomosť o tom, že uvedeným uznesením súdu prvej inštancie bol na majetok žalobcu vyhlásený konkurz a ustanovený správca. Z oznámenia z 25. júna 2018 uverejneného v Obchodnom vestníku pod č. 124/2018 (deň vydania 28. jún 2018) najvyšší súd ďalej zistil, že týmto oznámením sa konkurz dlžníka (žalobcu) zrušuje z dôvodu, že konkurzná podstata nepokryje náklady konkurzu. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd zastáva názor, že súd prvej inštancie mal správne doručovať rozsudok súdu prvej inštancie ustanovenej správkyni a nie žalobcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu. Ak aj žalobca podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie oneskorene, táto skutočnosť nie je právne relevantná, pretože daný rozsudok nebol účinne doručený.

18. Najvyšší súd uzatvára, že ak odvolací súd nesprávne odmietol odvolanie žalobcu, odňal mu svojím konaním a rozhodnutím právo, aby na základe jeho odvolania bolo napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmané odvolacím súdom (porovnaj R 23/1994), t. j. týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a žalobca opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

19. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

20. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok